

Beste tuinders, hierbij de Nieuwsbrief van november. Veel leesplezier.

Mededelingen

- Denkt iedereen aan het sluiten en op slot doen van het toegangshek. Deze moet buiten het seizoen altijd gesloten zijn.
- De potentilla haag mag weer gesnoeid worden.
- Na het afsluiten van het water doet u er verstandig aan de waterleiding af te tappen. Nachtvorst kan ook schade opleveren aan de leidingen. Op de website van tuinpark lissabon staat uitgebreid beschreven hoe het aftappen in zijn werk gaat.

Klaverjassen

Beste Klaverjassers en andere belangstellenden,

Ondanks stille hoop en groot verlangen hebben wij het besluit moeten nemen om na het niet doorgaan van het gehele klaverjasseizoen ook de jaarlijkse KerstKlaverjas avond niet door te laten gaan.

De onlangs genomen besluiten van het Kabinet en de daarbij uitgebrachte maatregelen van de Bond van Volkstuinders hebben tot dit besluit geleid.

Ook wij missen jullie met alle gezelligheid, familiepraatjes, leuke anekdotes en vooral het fanatisme tijdens het klaverjassen.

Wij hopen, net als iedere ander, dat wij in April 2021 het kaartseizoen weer kunnen oppakken.

Wij wensen jullie dan ook fijne feestdagen in goede gezondheid voor jou en je familie en vrienden.

Tot in april,
 Loes, Suzy, Kees en Fred

De Algemene Ledenvergadering digitaal

Onder normale omstandigheden zou er een Algemene Ledenvergadering zijn op 24 november a.s. Door Corona kan dat niet. Maar het is geen optie geen ledenvergadering te houden. De leden moeten de gelegenheid hebben om ten minste het financieel jaarverslag 2019 en de begroting 2021 te beoordelen. **Daarom organiseren wij voor het eerst in de geschiedenis van ons tuinpark, een digitale ALV per mail.** We hebben gekozen voor mail en niet, bijvoorbeeld, voor video-vergaderen, omdat wij verwachten dat zo de meeste leden mee kunnen doen in de vergadering.

Omdat we niet bij elkaar kunnen komen en dus niet op de gebruikelijke wijze over punten kunnen discussiëren, **willen wij deze ALV wel beperken tot de meest noodzakelijke onderwerpen.** Punten die echt discussie vragen zoals de toegestane kleur van de tuinhuizen, willen wij graag uitstellen tot de eerstvolgende keer dat wij daadwerkelijk bij elkaar kunnen komen. Dit om iedereen de gelegenheid te geven zijn of haar standpunt toe te lichten, vragen te stellen en de andere tuinders te kunnen horen.

Procedure en planning voor de digitale ledenvergadering

Hieronder beschrijven wij onze procedure en de planning voor de vergadering voor hoe we de digitale algemene ledenvergadering willen uitvoeren. **De procedure bestaat uit vijf acties. Per actie, stellen wij een einddatum waarop de actie moet zijn afgerond en wie de actie moet uitvoeren:**

Actie	Wie	Einddatum
1. De stukken zijn verstuurd.	Het bestuur	4 november
2. De leden kunnen reageren op de stukken. Deze reacties worden in een overzicht gezet.	De leden	15 november
3. Het bestuur stuurt de leden het overzicht van binnengekomen vragen en reacties met daarin verwerkt ons antwoord.	Het bestuur	24 november
4. De leden vormen een mening en brengen hun stem uit. De leden ontvangen een formulier waarin zij kunnen aangeven voor of tegen te stemmen.	De leden	1 december
5. Het bestuur maakt het resultaat van de stemming bekend.	Het bestuur	5 december

Heeft u vragen over deze procedure, aarzel niet ons te mailen via tuinparklissabon@gmail.com. Als u hulp nodig heeft, willen we u graag helpen.

CREADE

Met veel enthousiasme werken Menno, Rodolfo en Garvin twee dagen op de week op de tuin. Er zijn al wat klussen gedaan in het algemeen groen en ook een paar tuinders hebben ons al weten te vinden.

Bij het Osirahuisje komt er een brievenbus te hangen, daarin kunt U uw klussen deponeren, als U hulp nodig heeft.

Op maandag en woensdag kunt U ook even langskomen.

In de winter zullen wij gebruik maken van de kantine om ons te verwarmen.

Komende week zal ons team versterkt worden met nog twee cliënten.

Groetjes Thea en Menno

Bezig met het zeven van compost en het zagen van een boom.

De werkploeg van Creade is sinds eind augustus aan het werk op het tuinpark.

Tuintips voor november

Knip afgestorven eenjarige planten boven de grond af en leg de afgeknipte stengels tussen andere planten op open stukken grond. Het geeft extra bescherming en vaak zitten er zaden en insecten in, waar vogels graag naar zoeken. Laat afgevallen blad liggen op plekken waar het geen kwaad kan. Het beschermt en is extra voedsel voor de bodem.

In de tuin vallen nu vooral de groenblijvers op: klimop, buxus, groene haagplanten en nog veel meer. De winterbloeiers kunnen al gaan bloeien en sommige grassen zijn nog prachtig met hun in het lage licht schitterende bloeipluimen.

Herfstbloeiers zorgen voor kleur (herfstkrokussen, herfsttijloos) en siervruchten zijn er nog volop, sierappeltjes bijvoorbeeld. En ook met bomen en struiken met hun vaak fraai getekende basten en kleurrijke takken, blijft er genoeg te genieten in de tuin. Denk dan aan kornoelje, berken en sommige sierkersen. Ook al koelt het buiten steeds meer af en gaat het ook vaker hard waaien. De winter komt er nu echt aan. Maar wat houd je tegen om toch de tuin in te gaan? Er is in de tuin nog van alles te doen, buiten klussen kan nog best! Groot en klein werk: van schuttingen zetten, terras veranderen, veranda's bouwen enz. tot een heleboel kleinere 'dingen om te doen'. Vergeet ook de vogels niet!

BEMESTEN, ONDERHOUD EN VERZORGING IN NOVEMBER

Het afstervende geheel van stengels en bladeren bij vaste planten vormt een prachtig, beschermend winterdek boven de overlevende wortels. De nog overeind staande dode stengels breken bovendien de wind. Laat die daarom zoveel mogelijk zitten. Waar het afstervende materiaal groenblijvende planten dreigt te verstikken, moet je dit natuurlijk wel weghalen. Vind je al dat afgestorven materiaal geen gezicht, vervang het dan door een lekkere laag compost, potgrond of (bij planten die van zure grond houden) tuinturf als compensatie. Kaal maken en verder niets doen, is slecht voor de planten.

Het gazon

Zorg ook deze maand nog voor je gazon. Loop in ieder geval niet over bevroren gras, dat kan volgend voorjaar bruine plekken in het gras veroorzaken. Als het nog lang tamelijk warm is, kan het nodig zijn het gras nog een keer te maaien. Bij een buitentemperatuur van 6 °C of meer groeit gras nog steeds, maai dan niet te kort. Stel de machine af op 2,5 à 3 cm maaihoogte voor fijn siergras en op 4 cm voor het wat grovere speelgras.

Van mosvorming hoeft je nu niets aan te trekken. Ga zeker niet bemesten om dat mos eronder te krijgen. Gras wordt dan namelijk weer gestimuleerd om te groeien, waardoor het erg vorstgevoelig wordt. Bij goede behandeling van de grasmat, verdwijnen de mossen in het voorjaar vanzelf weer. Haal wel regelmatig de bladeren van het gazon. Onder een laag bladeren kan het gras gaan schimmelen en verrotten.

Verzamel afgevallen blad

Je kunt er uitstekend bladaarde van maken. Denk ook aan het regelmatig weghalen van blad op het gazon en van de netten die je over een eventuele vijver hebt gespannen.

SNOEIEN IN NOVEMBER

Snoeien kan, maar alleen bij niet-vriezend en liefst enigszins bewolkt weer.

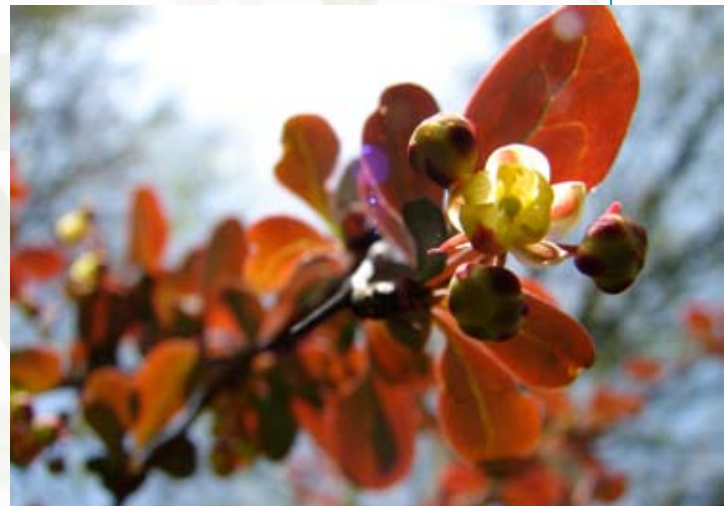
Fruitstruiken snoeien

Als fruitstruiken kaal zijn, kun je ze snoeien. Gesnoeide bomen zijn gezonder en dragen regelmatig fruit dan wanneer de bomen niet gesnoeid worden.

Heb je een heel jong boompje met een centrale harttak (doorgaande stam) gekocht, dan moet je die snoeien om hem een goede boomvorm te laten ontwikkelen. Snoei bij lage stamvormen de harttak boven een flinke zijtak af. Het is het mooiste als er twee of drie stevige zijtakken overblijven. Snoei ook die takken het jaar erop op tweederde terug boven een opwaarts gericht oog (knop). De nieuwe scheuten zullen dan naar boven en naar buiten gericht uitgroeien. Heb je een twee jaar oude of oudere boom gekocht, dan is de open vorm al door de kweker ontwikkeld.

Controleer overwinterende planten ook nu al regelmatig

Schimmels en (schild)luizen kunnen al oprukken. Kijk de planten er regelmatig op na en neem maatregelen als dat nodig lijkt.

Van planten zoals aalbessen, Choisya en Forsythia kun je gemakkelijk winterstek nemen. Knip verhoude twijgdelen van ca. 30 cm lang af en steek die op een beschut plekje voor tweederde in een stukje goed gedraineerde grond, met de bovenkant boven! Ze zullen dan gaan wortelen. Soms worden ze door de vorst omhoog geduwd. Zet ze dan weer goed vast door de grond er omheen weer even aan te drukken. Tijdens heel koude periodes is het aan te raden om de stekken met tuinvlies beschermen. In het voorjaar zul je er blaadjes aan zien verschijnen. Dan zijn ze goed beworteld en kun je ze uitplanten.

Heb je aan de egels gedacht?

Egels overwinteren (winterslaap) niet in hollen, maar onder een hoop blad en takken. Gooi daarom, als je er een plek voor hebt, een partij snoeihout en verzameld blad op een hoop bij elkaar. Je helpt er de egels en heel veel andere dieren mee!

PLANTEN EN ZAAIEN IN NOVEMBER

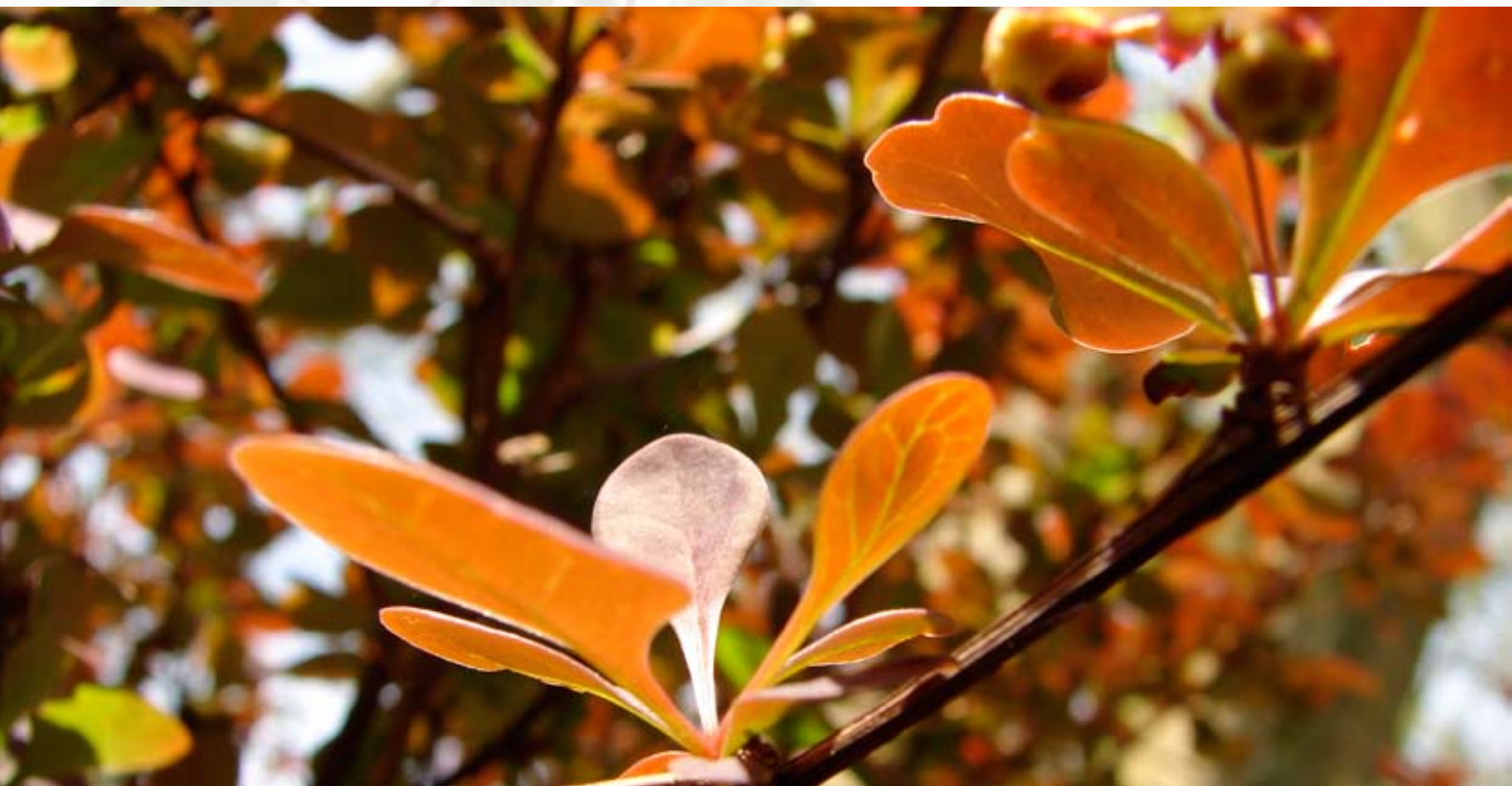
Het is nu een uitstekende periode om vruchtbomen en bladverliezende heesters te planten. Maak een ruim plantgat (groter dan de kluit) en breng daar op de bodem royaal organisch materiaal in aan. Even doorwoelen. Verbeter ook de uitgegraven grond die weer in het plantgat terug gaat. Snoei nieuwe vruchtbomen direct na het planten.

Haal verdroogde vruchten (de zogenaamde 'mummies') weg uit kersen-, appel- en perenbomen. Doe ze in de groenafvalcontainer, zeker niet in de compostcontainer. Ze kunnen een bron van infecties zijn.

Fruitchbomen planten

Heb je vruchtbomen ontvangen of gehaald, plant die dan in een ruim plantgat. Maak in het midden van het gat een soort heuveltje, waar je de stam recht boven zet (plant hem even diep als hij op de kwekerij stond – dat is aan de verkleuring op de bast te zien) en spreid de wortels over het heuveltje naar alle kanten uit. Meng compost door de uitgegraven tuinturf) en breng dat in het gat terug. Als er een lage entplek in de stam zit, een ringvormige verdikking, moet die plek boven de grond blijven. Druk de grond in het plantgat rondom goed aan met de neus van uw laars, steeds naar de stam gericht. Daarna flink water geven.

Is er een boompaal nodig (op een winderige plek aan te raden), dan kun je die het beste in het plantgat vastslaan, voordat je de boom plant. Doe je het later, dan is de kans groot dat je de boomwortels beschadigt.

Originele ideeën

Stamppot van veldzuring

Toegegeven, het klinkt niet smakelijk, maar het is heerlijk. Niet de wilde zuring met bloemen eraan, die in het veld staan. Die aten we vroeger als kinderen, want in de jaren vijftig at je alles. Mijn zusje lustte zelfs heide, maar dat ging mij te ver.

Het gaat hier om de veldzuring, die lijkt op snijbiet of spinazie, met felgroene bladeren. Inzaaien en dan komt-ie elk jaar terug. De Fransen eten hem vaak, bij van alles, en de Vlamingen ook: paling in het groen. Ook bij andere gestoofde vis is hij lekker, eventueel met béarnaisesaus. (uit een pakje) Maar wij houden het meest van zuringstamppot. Dat is dan weer Zeeuws. En die is heel makkelijk te maken. Gewoon de aardappels stampen met boter en melk, de spekjes uitbakken, de zuring wassen en snijden, en alles op het laatste moment door elkaar roeren. Azijn is niet nodig natuurlijk.

Nog een tip: groente uit de tuin wassen met een schepje zout, dan komen de slakjes bovendrijven. (sorry, slakjes!)

Karlijn.

Ingrediënten:

- 1kg aardappelen,
- 250 gram spekjes, uitgebakken
- melk
- boter
- een vergiet met zuring

... en ik geef de pollepel door aan Sadegh van tuin 45

Herfstschaal maken

Nodig:
Ballon
Houtlijm
Herfstbladeren

Blaas de ballon op en knoop hem dicht.

Smeer de herfstbladeren goed in met de Houtlijm.

Plaats ze op de ballon

Goed laten drogen.

Ballon verwijderen.

Je kan het schilderen met acrylverf of laat ze zoals ze zijn.

Zonodig lakspray erover voor een extra waterafstotend en stevig laagje.

foto's Shelly

	Jan	Feb	Maa	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
aardappel												
aardbei												
andijvie												
asperge												
aubergine												
bloemkool												
boerenkool												
boon												
broccoli												
courgette												
erwt												
kervel												
knolselder												
kornkommer												
koolraap												
paprika												
pastinaak												
peper												
pompoen												
prei												
radijs												
rode biet												
rodekool												
savooikool												
schorseneer												
selder												
sjalot												
sla												
spinazie												
spruit												
tomaat												
ui												
veldsla												
venkel												
witloof												
wittekool												
wortel												
zoete aardappel												

foto's Shelly

